

Correctievoorschrift VWO

2017

tijdvak 1

maatschappijwetenschappen

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 67 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 GroenLinks en SGP over criminaliteit

1 maximumscore 3

- Van oudsher leggen linkse partijen meer nadruk op de maatschappelijke oorzaken van criminaliteit / meer nadruk op preventie. Rechtse partijen leggen meer nadruk op het individu dat schuldig is aan het ondermijnen van de deugdzaamheid van de samenleving / meer nadruk op repressie
voorbeelden van een juiste uitleg: 1
- In tekst 1 is te lezen dat de maatschappij een programma moet opstellen zodat een crimineel weer opgenomen kan worden in de samenleving. Dat past bij de visie van links omdat in deze visie criminaliteit een probleem is van de samenleving. Omdat ook het criminele individu nog steeds onderdeel is van de samenleving zal de samenleving zoeken naar een oplossing. Dat komt tot uitdrukking in de begeleiding die de samenleving biedt en die moet leiden tot terugkeer in de samenleving 1
- In tekst 2 is te lezen dat de SGP criminaliteit vooral ziet als een probleem dat door een individu is veroorzaakt en dat daarom ook door dat individu moet worden opgelost. Criminaliteit is een conflict tussen het individu en de rest van de samenleving. De samenleving heeft regels. Het individu mag meedoen in de samenleving maar dan moet hij die regels accepteren. Overtreedt het individu de regels dan straft de samenleving net zolang tot het individu de regels wel respecteert. De samenleving moet zichzelf immers beschermen tegen criminele individuen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

2 maximumscore 4

- Absolute theorieën zijn rechtvaardigingstheorieën van straf waarin uitsluitend naar het verleden wordt gekeken, met name naar het delict dat zich heeft voorgedaan. (Absoluut betekent hier dat de straf een zaak is die losstaat van een eventueel toekomstig effect. Het gaat om varianten van vergeldingstheorie: omdat misdaden is, moet straf volgen) 1
  - Relatieve theorieën zijn rechtvaardigingstheorieën waarin juist het beoogde toekomstige effect van de op te leggen sanctie doorslaggevend wordt geacht. Daarbij kan het gaan om vormen van generale preventie en van speciale preventie 1
- voorbeeld van een juist antwoord:
- De visie van GroenLinks sluit meer aan bij relatieve theorieën. Dat blijkt uit: "GroenLinks wil dat gevangenisstraffen nu eindelijk eens echt gebruikt gaan worden om mensen weer op het rechte pad te krijgen." Uit dit citaat blijkt dat een straf moet leiden tot maatschappelijke participatie / dat niet de ernst van het delict doorslaggevend is 1
  - De visie van de SGP sluit meer aan bij absolute theorieën. Dat blijkt uit: "De SGP wil daarom een strafklimaat dat meer aansluit bij de ernst van de gepleegde misdrijven." Het geven van straf wordt in dit citaat gekoppeld aan de ernst van het delict / niet gekoppeld aan het toekomstige effect op het gedrag van de delinquent 1

Opmerking

per voorbeeld van een juist antwoord moeten beide elementen (theorie en citaat) juist zijn voor een scorepunt.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 4

voorbeelden van juiste antwoorden:

tekst 1

- doel: speciale preventie
regels: 3-4: "mensen weer op het rechte pad te krijgen."
toelichting: er wordt aan gewerkt dat de dader het niet weer doet 1
- doel: heropvoeding
regels: 20-24: "Daarom moet elke gedetineerde een persoonlijk programma krijgen om terug te keren in de maatschappij, inclusief scholing en begeleiding na de gevangenisstraf."
toelichting: hij zal sociaal acceptabel gedrag moeten leren 1

tekst 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- doel: handhaving van de rechtsorde
regels: 1-3: "De overheid heeft de bijzondere opdracht om kwaad in de samenleving te bestrijden."
toelichting: het 'kwaad' is dan het overtreden van de wet.
- doel: generale preventie / afschrikking
regels: 4-7: "Wanneer er geen of weinig straf gegeven wordt, dan blijkt het voor misdadigers lonend te zijn om hun 'beroep' voort te zetten."
toelichting: hogere straffen zullen mensen er van weerhouden om crimineel gedrag te vertonen en dus werkt dat preventief.
- doel: beveiliging van de maatschappij
regels: 6-7: "hun 'beroep' voort te zetten."
toelichting: straf moet voorkomen dat het lonend is om hun 'beroep' voort te zetten.
- doel: genoegdoening van het slachtoffer / vergelding
regels: 10-12: "Het is ergerniswekkend dat daders van 'kleine criminaliteit' vrijwel altijd meteen weer vrij rondlopen."
toelichting: het woord 'ergerniswekkend' geeft aan dat tegemoetgekomen moet worden aan de ontevredenheid van slachtoffer en/of publiek bij te lage straffen.

per juist doel met citaat met toelichting 1

Opmerking

Bovenstaande opsomming van citaten bij doelen en toelichtingen is niet uitputtend. Alleen een punt toekennen bij een doel met een juist citaat en toelichting. Maximaal 2 punten per tekst.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 Winkeldiefstal in Nederland

4 maximumscore 4

- voorbeelden van een maatregel waarbij het dilemma van de rechtsstaat wel in het geding is: 1
  - de privacywetgeving veranderen zodat winkeliers beveiligingsbeelden kunnen delen
  - niet-Nederlandse dieven tot ongewenste vreemdeling verklaren
- voorbeelden van een maatregel waarbij het dilemma van de rechtsstaat niet in het geding is: 1
  - detectiepoortjes aanvullen met een bedrijfsbewaker
  - Politie en justitie zouden zorgvuldiger te werk kunnen gaan (aansluitend bij de opmerking dat ze grote steken laten vallen)
  - De politie zou aan winkeldiefstal een hogere prioriteit moeten geven.
  - de reactiesnelheid van politie bij aangiften verhogen
  - afschrikken door het verhogen van de strafmaat
  - uitbreiden van de internationale samenwerking

voorbeeld van een juiste uitleg:

- Het dilemma van de rechtsstaat houdt in dat er spanning bestaat tussen enerzijds rechtshandhaving en anderzijds rechtsbescherming. Meer nadruk op rechtshandhaving door het delen van beveiligingsbeelden / het tot ongewenste vreemdeling verklaren van niet-Nederlandse dieven kan ten koste gaan van de rechtsbescherming van burgers 1
- De genoemde voorbeelden van een maatregel waarbij het dilemma van de rechtsstaat geen rol speelt (kunnen wel een positieve invloed hebben op de rechtshandhaving maar ze) hebben geen directe gevolgen voor de rechtsbescherming. Het dilemma van de rechtsstaat is hier derhalve niet in het geding 1

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 4	
	<ul style="list-style-type: none"> de gelegenheidstheorie 	1
	voorbeeld van een juist citaat met toelichting:	
	<ul style="list-style-type: none"> De gelegenheidstheorie is te herkennen in de regels 36-38: "Allemaal kleine, relatief dure producten die gemakkelijk zijn weg te moffelen." De gelegenheidstheorie zegt immers dat de mate van criminaliteit onder andere bepaald wordt door de aanwezigheid van aantrekkelijke doelwitten en de mate van toezicht 	1
	<ul style="list-style-type: none"> de rationele-keuzetheorie 	1
	voorbeeld van een juist citaat met juiste toelichting:	
	<ul style="list-style-type: none"> De rationele-keuzetheorie is te herkennen in het pleidooi van Van Steeg voor een hogere strafmaat. Regels 59-66: "Er wordt te laat op aangiften gereageerd, de strafmaat is weinig afschrikwekkend en niet-Nederlandse dieven worden nauwelijks tot 'ongewenst vreemdeling' verklaard, in tegenstelling tot in een aantal omringende landen." Een hogere strafmaat kan volgens de rationele-keuzetheorie de afweging die criminelen maken beïnvloeden omdat het kan leiden tot hogere kosten 	1
6	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> Preventief beleid legt de nadruk op het aanpakken van maatschappelijke oorzaken van criminaliteit 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Repressief beleid legt de nadruk op strafrechtelijk optreden, met name het uitbreiden van capaciteit en bevoegdheden van politie en justitie 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Bij de aanpak die het ministerie zegt te volgen is sprake van een repressieve aanpak omdat samenwerking en het uitwisselen van camerabeelden voorbeelden zijn van het uitbreiden van de opsporingsbevoegdheden van politie en justitie 	1
7	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> hoor en wederhoor 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Het ministerie komt in regels 67-76 aan het woord om te reageren op verwijten die Van Steeg / de branchevereniging maakt aan het adres van de politie 	1

Opgave 3 Legitimiteitscrisis?

8 maximumscore 1

Een representatief besluit is een besluit dat past binnen beleid overeenkomstig de ideeën en wensen van burgers/kiezers.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 1

een van de volgende verklaringen:

- Kiezers van kleine partijen zullen mogelijk afhaken, omdat stemmen op een kleine(re) partij toch weinig zin heeft: die stemmen gaan immers - anders dan bij de evenredige vertegenwoordiging - allemaal ‘verloren’;
- Burgers blijven weg in districten waar de uitslag als het ware al vaststaat (omdat een van de partijen op een ruime meerderheid afstevent).

10 maximumscore 2

- Genoemd staat de grote toeloop naar politieke partijen die zich afzetten tegen het politieke establishment 1
- Burgers kunnen wegblijven bij de verkiezingen / bewust een ongeldige stem uitbrengen 1

11 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

Vanwege het partijbelang om als een eenheid op te treden, gebeurt het dat individuele Kamerleden/politici onder druk komen te staan om zich te schikken naar de partij-/fractiediscipline waardoor andere belangen, bijvoorbeeld waarover ze verwachtingen gewekt hebben bij hun achterban, in het gedrang kunnen komen.

12 maximumscore 1

voorbeeld van een juist kenmerk met uitleg:

Een kenmerk van het districtenstelsel is dat kandidaten hun stemmen uit één district moeten halen. Daarom zullen ze zich profileren op onderwerpen die binnen dat district relevant zijn en veel kiezers zullen het belang daarvan inzien. Dat kan een positief effect hebben op de legitimiteit.

13 maximumscore 1

voorbeeld van een juist kenmerk met uitleg:

- Een kenmerk van het Nederlandse stelsel is dat er een lage kiesdrempel is (gelijk aan het aantal stemmen voor één zetel). Daarom hebben meer partijen een kans om in het parlement te komen. Kiezers hebben daardoor veel keuzemogelijkheden en dat kan een positief effect hebben op de legitimiteit.
- Nederland kent proportionele vertegenwoordiging / een consensusdemocratie. Ook dit kenmerk kan bijdragen aan de legitimiteit omdat veel kiezers zich kunnen herkennen in (een deel van) de besluiten.

Opmerking

Alleen een punt toekennen bij een juist kenmerk met juiste uitleg.

Vraag	Antwoord	Scores
14	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Validiteit wil zeggen dat je in je onderzoek feitelijk meet wat je zou moeten meten een van de volgende redenen <ul style="list-style-type: none"> De vraag gaat niet over legitimiteit. Mensen kunnen bijvoorbeeld ontevreden zijn over de inhoud van besluiten die genomen worden en toch de wijze waarop die tot stand komen, een juiste manier van besluitvorming vinden. Met deze vraag kom je dus niet te weten of het politieke systeem legitiem is en dus is het onderzoek niet valide De vraag wordt alleen maar voorgelegd aan mensen die gaan stemmen. Van de mensen die het politieke systeem niet legitiem achten gaan er waarschijnlijk minder stemmen. Het onderzoek meet dus niet wat de mening is van de hele bevolking en is daarom niet valide. 	1 1
15	maximumscore 5	
	<p>voorbeeld van een hypothese:</p> <p>In landen met een meerderheidsstelsel is de legitimiteit van de parlementaire democratie minder dan in landen met een stelsel met evenredige vertegenwoordiging.</p> <ul style="list-style-type: none"> voor het formuleren van een juiste hypothese voor het expliciet noemen van twee kiesstelsels voor het expliciet noemen van een politiek systeem afhankelijke variabele: legitimiteit van de parlementaire democratie onafhankelijke variabele: het kiesstelsel (meerderheidsstelsel of stelsel van evenredige vertegenwoordiging) 	 1 1 1 1 1
16	maximumscore 2	
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Processen van individualisering/fragmentering/ontideologisering leiden ertoe dat kiezers over meer partijen gespreid worden en dat die partijen minder groot zijn Daardoor kan een meerderheid in de Kamer alleen maar gevormd worden als veel partijen meedoen. Minister-president Mark Rutte moet veel kegels tegelijkertijd in de lucht houden. De kegels staan voor de partijen die hij achter een voorstel moet zien te krijgen 	 1 1

Opgave 4 ANP en talkshows

17 maximumscore 1

Het ANP verzamelt nieuws en verkoopt dat aan uitgevers van kranten, tijdschriften en aan omroepen en dergelijke die het nieuws publiceren.

Vraag	Antwoord	Scores
18	<p>maximumscore 3</p> <p>voorbeelden van overwegingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kosten: gebruikmaken van je abonnement op de nieuwsvoorziening van het ANP is in veel gevallen goedkoper dan een eigen verslaggever eropuit sturen • eigen identiteit / onderscheidend zijn: een eigen verslaggever kan in onderwerpkeuze en formulering invulling geven aan de eigen identiteit, terwijl berichten van het ANP meestal zo zijn dat elk dagblad het kan plaatsen • het bedienen van de eigen doelgroep: een eigen verslaggever kan vaak beter inspelen op de verwachtingen van de eigen doelgroep 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
19	<p>maximumscore 1</p> <p>voorbeeld van een juist antwoord.</p> <p>Als de trend doorzet (dat steeds meer mensen hun nieuws alleen maar van media krijgen die 'gevoed' worden door het ANP) dan neemt de invloed van het ANP toe. De selectie die het ANP maakt kan doorwerken in de politieke agenda en de besluiten die politici nemen. Op deze wijze kan de toegenomen invloed van het ANP dus doorwerken in het politieke beleid en de wetgeving (die aspecten zijn van de politiek-juridische invalshoek).</p>	
20	<p>maximumscore 2</p> <p>De media moeten aandacht besteden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • veel verschillende onderwerpen en • personen uit verschillende bevolkingsgroepen 	<p>1</p> <p>1</p>
21	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • vrouwenemancipatie <p>voorbeeld van een juiste toelichting:</p> <p>Als vrouwen zien op tv dat de meningen van vrouwen belangrijk zijn dan kan dat hun ambities beïnvloeden en resulteren in meer gelijkwaardigheid in de samenleving</p> <ul style="list-style-type: none"> • socialiserende functie / agendafunctie 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5 Plan-Dekker

22 maximumscore 4

- confessionalisme/christendemocratie 1
- KRO-NCRV 1

voorbeeld van een juist begrip uit het gedachtengoed met verklaring:

- gespreide verantwoordelijkheid 1
- gespreide verantwoordelijkheid betekent in dit verband dat de omroepverenigingen verantwoordelijk blijven voor de programma's. In het plan van Dekker krijgt de NPO meer zeggenschap ten koste van de omroepverenigingen wat betekent dat de verantwoordelijkheid minder gespreid wordt. Vandaar onder andere de weerstand 1

23 maximumscore 4

- pluriformiteit 1
regels 21-24: "Met de nieuwe (...) creatieve competitie."
of
regels 27-30: "Ook producenten (...) aanleveren." 1
- onafhankelijkheid 1
regels 30-33: "Of die programma's (...) laatste woord."
of
regels 40-43: "Anderzijds moet (...) kunnen werken."
of
regels 49-55: "Hoewel Dekker (...) goed te keuren." 1

24 maximumscore 1

de beleidsbepaling

Opgave 6 Migrantendeal

25 maximumscore 1

de Europese Raad

Vraag	Antwoord	Scores
26 maximumscore 2	<p>voorbeelden van juiste bevoegdheden (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Het Europese Parlement heeft de bevoegdheid om te controleren wat de Europese Commissie in verband met Turkije doet. – Het Europese Parlement heeft instemmingsrecht bij internationale overeenkomsten zoals dit akkoord met Turkije. – Het Europese Parlement heeft instemmingsrecht als de toetredingsgesprekken zouden leiden tot het toetreden van Turkije als nieuwe lidstaat. <p>Ook juist zijn de volgende bevoegdheden die niet in de syllabus staan maar die het Europees Parlement wel kan gebruiken bij internationale verdragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – recht op informatie – recht op monitoren – recht op het doen van (ongevraagde) aanbevelingen <p>per juiste bevoegdheid</p>	1
27 maximumscore 4	<p>voorbeelden van voorwaarden (vier van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – democratische instellingen (hebben) – rechtsstaat (zijn) – een meerpartijensysteem (hebben) – eerbiedigen van mensenrechten – bescherming van minderheden – Het land moet een markteconomie zijn. – Het land moet in staat en bereid zijn om het acquis communautaire over te nemen. <p>per juiste voorwaarde</p>	1
28 maximumscore 2	<ul style="list-style-type: none"> • de Raad van Europa • Turkije is lid van de Raad van Europa 	1 1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 30 mei.

Ook na 30 mei kunt u nog tot 14 juni gegevens voor Cito accorderen. Alle gegevens die vóór 14 juni zijn geaccordeerd, worden meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in de webbased versie van Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	https://groenlinks.nl/standpunten/gevangenisstraf , bekeken op 02-12-2015
tekst 2	Uit de SGP-brochure: Veiligheid. De SGP stáát ervoor, bekeken op 01-11-2015, https://sgp.nl/Standpunten/Standpunten/Speerpunten
tekst 3	Jarl Van der Ploeg, Volkskrant, 5 november 2015
tekst 4	https://www.knaw.nl/nl/thematisch/de-nederlandse-wetenschapsagenda/maatschappij-en-veerkrachtige-instituten/verkeert-de-representatieve-democratie-in-een , bekeken op 25-05-2016
afbeelding 1	http://www.tomjanssen.net
tekst 5	https://www.svdj.nl/de-stand-van-de-nieuwsmedia/anp-bepaalt-in-grote-mate-de-nieuwsagenda , 9 december 2015
tekst 6	http://nieuwsmonitor.org/wp-content/uploads/talkshows.pdf , bekeken op 25-05-2016
tekst 7	Trouw Redactie – 16/02/16, 18:33 http://m.trouw.nl/tr/m/nl/5133/Media-technologie/article/detail/4245940/2016/02/16/Mediawet-van-Dekker-komt-niet-door-Eerste-Kamer.dhtml
tekst 8	Thomas van der Kolk, Joost de Vries 18 maart 2016 http://www.volkskrant.nl/buitenland/eu-en-turkije-sluiten-deal-migranten-vanaf-maandag-terug~a4265860/

maatschappijwetenschappen vwo

Centraal examen vwo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vwo

Bij het centraal examen maatschappijwetenschappen vwo:

Op **pagina 7**, bij **vraag 3** het scorepunt bij elk gegeven juist antwoord ook toekennen als de kandidaat bij de verwijzing alleen de regelnummers heeft gegeven.

Toelichting: Er wordt niet naar een citaat gevraagd.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren maatschappijwetenschappen vwo.

Het College voor Toetsen en Examens,
Namens deze, de voorzitter,

drs. P.J.J. Hendrikse